

Marek 7,1-16; 6.8.2023

Shromáždili se k němu farizeové a někteří ze zákoníků, kteří přišli z Jeruzaléma. Uviděli některé z jeho učedníků, jak jedí znesvěcujícíma, to jest neomytýma rukama. (Farizeové totiž a všichni židé se drží tradice otců a nejedí, dokud si k zápěstí neomyjí ruce. A po návratu z trhu nejedí, dokud se neočistí. A je ještě mnoho jiných tradic, kterých se drží: ponořování pohárů, džbánů a měděných mis.) Farizeové a zákoníci se ho zeptali: „Proč se tvoji učedníci neřídí podle tradice otců a jedí znesvěcujícíma rukama?“ Řekl jim: „Dobře prorokoval Izaiáš o vás pokrytcích, jak je psáno: ‚Tento lid ctí mě rty, ale srdce jejich je daleko ode mne; marná je zbožnost, kterou mne ctí, učíte naukám, jež jsou jen příkazy lidskými.‘ Opustili jste přikázání Boží a držíte se lidské tradice.“ A ještě řekl: „Jak dovedně rušíte Boží přikázání, abyste zachovali svou tradici! Vždyť Mojžíš řekl: ‚Ctí svého otce i svou matku‘ a ‚kdo zlořečí otci nebo matce, ať je potrestán smrtí.‘ Vy však učíte: Řekne-li někdo otci nebo matce: ‚To, čím jsem ti zavázán pomoci, je korbán (to jest dar Bohu),‘ již podle vás nemusí pro otce nebo matku nic udělat; tak rušíte Boží slovo svou tradicí, kterou pěstujete. A takových podobných věcí činíte mnoho.“ Když znovu svolal zástup, řekl jim: „Slyšte mě všichni a rozumějte: Nic, co zvenčí vchází do člověka, nemůže ho znesvětit; ale co z člověka vychází, to jej znesvěcuje.“ Kdo má uši k slyšení, slyš!

Spolu s učedníky jsme na letošní prázdniny vyrazili po moři na cestu do Betsaidy – a začíná to vypadat, že tam jen tak nedorazíme. Cesta se **protahuje**, narážíme na **nové a nečekané problémy**. Bezpochyby tu Markovo vyprávění odráží zkušenost církve, jejíž příběh už nějaký ten pátek trvá: Čím jsme na tomhle světě déle, tím víc komplikací musíme řešit. Nejdřív bral síly protivítr na moři – a dnes nás potkává nepříjemně studená sprcha od farizeů a zákoníků po přistání: *Na základě čeho se tvoji učedníci neřídí podle tradice předků, ale rukama znesvěcenýma – jedí chleba?* Ti kritici Ježíše a jeho učedníků pocházejí z řad farizeů a zákoníků a dostavili se z Jeruzaléma, tedy prostředí nábožensky horlivého – a hodně konzervativního. A jejich **výtka** se týká toho, jakým způsobem se stáváme a zůstáváme **posvěceným**, tj odděleným, **zvláštním Božím lidem**. Jak se ubránit znesvěcení, profanaci, vyprázdnění toho jedinečného a nenahraditelného, čím se lid víry vyznačuje? Jak se nestat "světákem" – tedy člověkem, jehož srdce, duši, celý život naplňuje hlavně to, co hýbe světem okolo?

Po covidu můžeme dobře chápat, jak rozumějí oni pravidlům tohoto posvěcení – totiž jako takové hygienické prevenci: Když jde člověk mezi druhé lidi (třebas na tržiště), tak se kontaktem s nimi kontaminuje. Nachytá na sebe "bacily pohanskosti". A aby se jimi neinfikoval, musí si před jídlem omýt ruce. Duši i srdce ten rituál uklidní – teď jsem se očistil od všeho, co jsem venku mezi lidmi nachytl a co by mne mohlo vzdálit Bohu, co by mohlo znečistit, zesvětáčit, zprofanovat mou víru. A protože očisty není nikdy dost, omývali před jídlem nejen ruce, ale i jídelní nádoby. Než se budeme věnovat jádru konfliktu, připusťme, že na tom odstupu něco je: Často opakované fráze, klíše o druhých i o životě – hamburgrovité stravovací návyky – nebo bezmyšlenkovité podléhání módním trendům, propagandě a způsobům, jak lidé zrovna řeší životní problémy, to vše

otupuje vnímavost, škodí zdraví, zanáší hlavu nesmysly a život zbytečnostmi a mate životní orientaci. "Omyjete-li" domácnost od přítomnosti televizního přijímače, zvýšíte dětem inteligenci, což už je vědecky prokázáno. Ale také jim ztížíte schopnost zařadit se do kolektivu, protože si s vrstevníky nemají o čem povídat... (Obé mohou empiricky potvrdit:-).

Ti pobouření farizeové a zákoníci vyslovují náboženské přesvědčení, které najdeme v židovství, ale zrovna tak i v křesťanství či islámu: Závažnost a závaznost naší víry je potřeba prokazovat tím, že si od určitých věcí, projevů světa okolo, držím **viditelný odstup**. Příkladů najdeme spoustu: evangelická mládež bývala varována před tancovačkami či sňatky s katolíky. V některých společenstvích sestavují seznamy knih, které není radno číst či hudební produkce, kterou není radno poslouchat, aby se člověk duchovně neznečistil. A aktuální ozvěnou tohoto přístupu je i tón, s kterým někteří křesťanští představitelé hlasitě varují před zrovnoprávněním manželství pro stejnopohlavní svazky. **Úskalí lpění na** takovýchto pravidlech zmiňme teď dvě – (1.) příliš snadno ujišťuje o vlastní výlučnosti – a (2.) stává se laciným bičem na druhé: "Pokud tohle nedodržuješ, nejsi ten správný věřící."

Teď se tahle kritická sprcha snesla na Ježíše: S tou očistou je to generacemi prověřená tradice, dělá se to tak od pradávna – kde se v tvých učednicích bere drzost tuto zcela jistě bohubílou zvyklost rušit? Co to zavádíte za svévolnou cochcárnu?

Na základě čeho bude Ježíš odpovídat? A odkud – a kam, k čemu – jeho odpověď povede?

(1.) Farizeům připomene – Izaiáše – proroka svatosti. Nezaštiťuje se hned citací Mojžíšova zákona, Tóry – ale cituje Proroky. Znamená to, že navazuje na **jinou linii posvěcení** než jeho kritici – na Hospodinovy svědky, kteří vyřizovali: nelze setrvávat u dodržování vnějškových, formálních pravidel – u vnějškové náboženské "dezinfekce". Svatost a zvláštnost Božího lidu ohrožuje a znesvěcuje něco jiného – totiž, když se od Hospodina vzdálí srdce, skryté jádro lidské bytosti. To je pak člověk sice navenek, viditelně čistý, nábožensky prokádrovaný, ale ve skutečnosti, v jádru své bytosti může být záměrem Boha našich otců neskutečně vzdálený: *Lid tento rty mne ctí, ale srdce jejich daleko vzdáleno je ode mne. Je to bohobojnost a uctívání nadarmo, je to jen papouškování lidských zvyklostí, názorů a nařízení,* cituje Iz 29 (viz 1. čtení)

(2.) A pokud jde o ustanovení Tóry, svatého učení, dodá Ježíš: Svým důrazem na tyhle tradice rušíte záměry samotného Mojžíšova Zákona. Vemte si třebas přikázání *Ctí otce svého i matku*: Záměrem tohoto ustanovení Tóry je úcta, milosrdenství projevované otci a matce (když se např. k stáru o sebe nedokážou postarat). Kdežto vaše tradice učí, že stačí dát ustanovený rituální dar Hospodinu (tzv. *korban*) – a praktickou péči už člověk není rodičům povinován. Tady máte konkrétní doklad, jak údajně "úctyhodná" lidská tradice obrací záměr, intenci ustanovení Zákona naruby.

Tam, kde se náboženství dlouho předává z generace na generaci, tam vždycky také cíhá (a většinou se ujme) tahle degenerace. Zpovrchnění víry do několika zásad, jimž člověk učiní zadost a řekne si, teď už po mně ani pánbůh ani rodina nemůžou nic chtít.

S přístupem, který vede k těmto koncům, si to ovšem Ježíš

hledí vyříkat zásadně, a tak nakonec

(3.) oslovuje zástup, tedy co nejširší veřejnost. Každého, kdo je ochoten poslouchat ušima i srdcem: **Víte, co člověka znesvěcuje?** Víte, odkud člověku hrozí zprofanování? Co z vás činí skrzskrz "světské svятаky"? Víte, co zhloubi narušuje oddanost Bohu? Ne to, co do člověka přichází zvnějšku, ale to, **co z člověka vychází ven** – k lidem a do světa okolo.

Tady Ježíšova odpověď zaměřila k nejvladnějšímu jádru problému. Nepomůže, když si věci všedního života, přátele, zaměstnání, jídlo, pití, kulturu rozdělíme na přijatelné a nepřijatelné, poživatelné a nepoživatelné, dovolené a nedovolené. Nepomůže, když se "na tržiště světa" budeme vydávat se seznamy zakázaného a dovoleného sortimentu. Znesvěcuje nás to, čím sami žijeme – s jakými záměry předstupujeme před našeho Pána a Boha i k bližním okolo. Znesvěcuje to, co vychází z **našeho srdce**, postojů, co sami produkujeme – a co pak po nás zůstává jako takový "toxický odpad" mezi lidmi i v celém světě. Znesvěcuje oddanost touze druhé ovládat, mít navrch. Znesvěcuje sobectví, které na prvním místě vidí své JÁ – byť by bylo stokrát pomazané. To znehodnocuje jedinečnou oddanost Božím záměrům. To degraduje obraz Božího díla v tomto světě. To profanuje ryzost Boží velikorysosti – milosrdenství – i spravedlnosti – jedinečnost cesty za svobodou.

Evangelista tohle Ježíšovo vyučování předává s velkou důvěrou, že u Ježíše, jako jeho učedníci potkáváme čistou Boží blízkost. Blízkost moci, která obnovuje lidství. Nadechujeme se tu vskutku silné naděje. Přijímáme chléb života, který náš život obnovuje a proměňuje, byť ho rozdáváme a přijímáme rukama hříšníků. Kdo chodí s důvěrou a bez předsudků poslouchat tyhle příběhy, do toho tahle síla proudí. Proto se už nemusíme úzkostlivě střežit, zda nás nenakazí nějaká podoba "světáctví". Můžeme jít tímhle světem bez povyšování a nadřazenosti, potkávat jeho krásné i odpudivé podoby, dýchat jeho vzduch (jednou čistý, jindy zkažený), a uprostřed toho všeho vydechovat, dosvědčovat něco z té uzdravující Kristovy blízkosti. Předávat, co jsme přijali od Vzkříšeného Pána, jak nás on nese i posvěcuje. Předávat blízkost, která uzdravuje vztahy k lidem i k Bohu. Která skutečně očišťuje. Amen.

Mk 7,1-16 Salvátor 6.8.23

Píseň 393,1

In: Kdo vystoupí na Hospodinovu horu? A kdo stanout smí na jeho svatém místě? Ten, kdo má čisté ruce a srdce ryzí, ten, kdo nezneužije mou duši, ten, kdo nepřisáhá lstivě. To je pokolení těch, kdo se na jeho vůli dotazují, ti kdo hledají tvou tvář. Amen (Ž 24,3n.6)

Píseň 245 (Svatá doba)

Modlitba Díky Pane, za všechny příležitosti potkat blízkost tvého díla. Díky za nedělní příležitost ve shromáždění tvého lidu. Díky za příběhy a písničky proroků a apoštolů, díky za evangelium o proměňující moci Božího Království. My sami jsme vůči těmto tvým darům jednou nedůvěřiví, připadají nám chabé, neúčinné – jindy jsme zas horliví v tom, jak posuzujeme či kontrolujeme víru, postoj či jednání druhých. Ale teď jsme zde a tušíme, že obnovující moc evangelia, Kristovy blízkosti může proměnit život, navrátit z naší zbloudilosti, posílit upadající věrnost, otevřít oči pro to, co je důležité podle tebe, ne jen podle našich záměrů. Ukaž nám, co potřebné je, a co je jen přítěží. Svou milostí nás posvět – a otevři síle, která od tebe přichází. Amen.

1. čtení Iz 29,13-24

Píseň NEZ 336 (Uхни se stranou)

kázání

Píseň 679 (Pomoz mi můj Pane)

Confiteor

Před tvou tváří, Pane, vyznáváme svou polovičatost – přizpůsobivost neřádům, i když nám nic nehrozí – bezmyšlenkovitost, s níž občas životem plujeme. Děláme kompromisy, kde to není potřeba – a jindy se zas s pýchou nadřazujeme těm, které jsme prohlásili za špatné. Nejsme schopni přijímat se v různosti – a otevřít se těm, kdo se na věc dívají jinak. Víš, jak málo stačí, aby pozvání hledat a následovat tvou cestu překryly předsudky, vypočítavost a nebo pohodlnost zajetých kolejí. – Ježíši Kriste, vyznáváme, že jsme učedníci, kteří si mnohdy nevědí rady s bolestmi a nouzí lidí kolem sebe. Chybí nám víra, že tvůj příběh může a chce žít a pracovat i uprostřed bolestí našeho světa i v našich životech, a nést ovoce i skrze naši víru a následování. Přesto k tobě přicházíme s důvěrou, že svým Duchem obnovuješ víru i naději. Svěřuješ nám chléb života a nevádí ti naše nečistá srdce. Přijímáš nás – a znovu vyzbrojuješ silou své pravdy. Tvůj příběh o tom ujišťuje a znova staví na nohy. Tak nás znovu zmocňuješ k pravému učednictví. S touto důvěrou prosíme Pane smiluj se nad námi!

Kyrie eleison 3x společně

Pozdravení pokoje

Píseň 364,1-3

Ustanovení – podle Mk 14

A když oni jedli – vzav Ježíš chléb, a dobrořečiv, lámal a dával jim, říka: VEZMĚTE, JEZTE. ... TO JEST TĚLO MĚ. A vzav KALICH – a díky učiniv, dal jim. A pili z něho všickni. I řekl jim: TO JEST KREV MÁ SMLOUVY té NOVÉ, KTERÁŽ se ZA MNOHÉ VYLÉVÁ. Amen pravím vám, žeť již více nikoli nebudu pít z plodu vinného kořene až do onoho dne, když jej pít budu nový v království Božím. **OTČE NÁŠ...**

Pozvání: *Kristus praví: Všechno je mi dáno od mého Otce.*

A nikdo nezná Syna než Otec, ani Otce nezná nikdo než Syn – a ten, komu by to Syn chtěl zjevit. Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny a já vám dám odpočinout.

Píseň při vysluhování 364,4-10

propouštění: *Nepřijali jste Ducha otroctví, abyste opět propadli strachu, ale přijali jste Ducha synovství, v němž voláme Abba, Otče! Tak Boží Duch dosvědčuje našemu duchu, že jsme Boží děti.*

Modlitba: Díky za dary ujišťující o tvém odpuštění, očištění, zmocnění k ryzímu učednictví Pane. Věříme, že jsme je směli přijmout jako ujištění z tvé ruky. Ty sám nás Duchem a svědectvím Pisma střež, abychom dary milosti nezprofanovali. Amen.

Píseň 364,11

Ohlášení

Přímlovky: Blízkost tvého Království proměňuje beznaděj v naději a tíhu selhání v nové žití ve společenství učedníků. Prosíme – ať tuhle blízkost nedevalujeme povyšováním, karatelstvím, předsudky, ploty, které umíme kolem církve postavit. – Tvé slovo ukazuje, kudy dál, oč jde v Tóře, prorocích i evangeliích. Inspiruj nás i svou církev. Vyváděj za zajetí bezmyšlenkovitě dodržovaných pravidel, ze zajetí elitářstvím a tradičností. Otevírej nám oči pro lidi a problémy, jak je vidíš – a chceš řešit – ty. Prosíme za ty, kdo v církevním prostředí zažili ponížení, odmítnutí, jimž po setkání s s křesťany zůstala jen hořkost. Ať tvůj Duch léčí všechna taková zranění. – A přimlouváme se za ty, k nimž leckdy ve své zahleděnosti do svých ulit a škatulek nedohlédneme – za lidi ve vězení, za ty, které trápí chudoba, hlad, podmínky k nežití nebo válečná agrese. Tvůj pokoj, očista, uzdravování ať je s tímto světem – a nám pomoz, abychom ti přitom nepřekáželi. (Tichá modlitba „...“) *Smiluj se Pane. Amen*

Poslání Mk 7,17-23

Požehnání (Iz 41,10) Neboj se, vždyť já jsem s tebou, nerozhlížeš se úzkostlivě, já jsem tvůj Bůh. Dodám ti odvahu, pomoci ti budu, budu tě podírat pravici své spravedlnosti. Amen

Píseň 320,5-6